

ŠKOLA: III. GIMNAZIJA, SPLIT

RAZRED: I. F

NASTAVNI PREDMET: HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

NASTAVNA CJELINA: GRČKA LIRIKA

NASTAVNA JEDINICA: **ANAKREONTOVA EPIKUREJSKA POEZIJA**

TIP NASTAVNOG SATA: sat interpretacije lirskih pjesama

CILJ NASTAVNOG SATA: Upoznati učenike s Anakreontovom poezijom. Probuditi kod učenika interes za život i kulturu starih Grka, i za umjetnost općenito. Potaknuti kod učenika pozitivan stav prema životu i umjetnosti. Razviti kod učenika sposobnost povezivanja nastavnih sadržaja. Motivirati učenike za stvaralački rad.

NASTAVNI ZADATCI:

a) IZOBRAZBENI:

- Razlikovanje monodijske i korske lirike.
- Anakreont – predstavnik monodijske lirike, pjesnik koji slavi život i životne užitke.
- Vrijeme u kojem stvara Anakreont, vrijeme ratova, ali unatoč tome pozitivnog pogleda na svijet.

b) ODGOJNI:

- Razvijanje interesa za poeziju.
- Razvijanje interesa za grčku kulturu i umjetnost.
- Prihvatanje drugih kultura kao jednako vrijednih.

c) FUNKCIONALNI:

- Razvijanje spoznajnih sposobnosti; zapažanja, pamćenja, uspoređivanja, zaključivanja.
- Razvijanje sposobnosti usmenog i pismenog izražavanja.
- Razvijanje sposobnosti logičkog i stvaralačkog mišljenja.
- Razvijanje analitičkog, sintetičkog, te posebice kritičkog mišljenja.

NASTAVNI SUSTAV: Interpretativno – analitički

NASTAVNI OBLICI: Frontalni rad, individualni rad, rad u grupama, rad u paru

NASTAVNE METODE:

a) VERBALNE METODE: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda čitanja, metoda rada na tekstu, metoda pisanja, metoda slušanja

b) VIZUALNE METODE: metoda ilustracije

c) PRAKTIČNE METODE: metoda praktičnih radova

NASTAVNA SREDSTVA: živa riječ nastavnikova i učenikova, udžbenik, pjesma Opajajte se

NASTAVNA POMAGALA: ploča, kreda, bilježnica, nastavni listići, papirići sa slogovima, papirići s riječima, projektor.

NASTAVNA KORELACIJA: povijest, strani jezik

STRUKTURA NASTAVNOGA SATA

UVOD

DOŽIVLJAJNO – SPOZNAJNA MOTIVACIJA

NAJAVA NASTAVNE JEDINICE

INTERPRETATIVNO ČITANJE

EMOCIONALNO – INTELEKTUALNA STANKA

OBJAVLJIVANJE I KOREKCIJA DOŽIVLJAJA

ANALIZA PJESME

INTERPRETATIVNO ČITANJE

EMOCIONALNO – INTELEKTUALNA STANKA

OBJAVLJIVANJE I KOREKCIJA DOŽIVLJAJA

ANALIZA PJESME

SINTEZA

INTERPRETATIVNO ČITANJE

EMOCIONALNO – INTELEKTUALNA STANKA

OBJAVLJIVANJE I KOREKCIJA DOŽIVLJAJA

ZADATCI ZA SAMOSTALAN RAD

ARTIKULACIJA NASTAVNOG SATA

FAZE SATA I NJIHOVO TRAJANJE	NASTAVNI SADRŽAJ	NASTAVNE METODE I METODIČKI POSTUPCI	NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA	NASTAVNI ZADATCI
Uvod (1 minuta)	N: Dobar dan! Moje ime je Morana Sunara, profesorica sam hrvatskog i engleskog jezika i danas ću vam održati sat književnosti.	Metoda usmenog izlaganja	Živa riječ nastavnikova	
Motivacija (7 minuta)	N: (Učenicima dajem jednake hrpice papira, jednu po klupi. Trebaju od ponuđenih slogova složiti geslo starih Grka: „Spoznaj sebe i drži mjeru.“ Oni koji misle da imaju točan odgovor čitaju svoju rečenicu, a ja je projiciram na platno). N: Kako vi interpretirate ovo geslo starih Grka? U: (Učenici pružaju različite odgovore). N: Jesu li se stari Grci pridržavali ove	Metoda praktičnog rada Metoda ilustracije	Papirići koji čine geslo starih Grka, živa riječ učenika Power point prezentacija	Zainteresirati učenike za nastavnu jedinicu, zadobiti njihovu pažnju i pridobiti njihovo zanimanje.

	<p>rečenice? Možete li mi dati nekakav primjer?</p> <p>U: Jesu, vidljivo je to u njihovoj arhitekturi, umjetnosti, sportu.</p> <p>N: Po čemu se život starih Grka razlikuje od života danas?</p> <p>U: Ljudi su danas okrenuti više materijalnom nego duhovnom.</p> <p>N: Kakvi su standardi postavljeni danas? Imaju li ljudi osjećaj za mjeru?</p> <p>U: Pa baš i nemaju.</p> <p>N: Teže li današnji ljudi spoznaji?</p> <p>U: Ne, oni su okrenuti prolaznim stvarima.</p> <p>N: Vjerujete li da su ljudi samo hedonisti ili su ipak malo objesni?</p> <p>U: (Jedni misle jedno, drugi drugo).</p> <p>N: Kakvi su zapravo ljudi koji su hedonisti, a kakvi su oni koji su objesni?</p> <p>U: Hedonisti uživaju u životu, dok objesni nimalo ne cijene život.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	<p>Živa riječ nastavnikova i učenikova</p>	<p>Produbiti znanja o životu i običajima starih Grka. Aktualizirati. Navesti učenike da slobodno iznose svoja znanja i razmišljanja.</p>
--	--	-------------------------	--	--

<p>Najava nastavne jedinice (2 minute)</p>	<p>N: I u grčko doba postojali su narodi koji su bili obijesni i nisu imali mjeru. Kako su ih Grci nazivali? U: Barbari. N: Jedan takav narod su i Skiti. Jeste li čuli za Skite? U: (Vjerojatno nitko nije čuo za njih). N: Skiti su nomadska plemena u južnoruskim stepama, ozloglašeni zbog pijanstva i zato što su pili čisto vino.</p> <p>N: Jedan od grčkih pjesnika koji ne voli skitsku neumjerenost je Anakreont, pjesnik iz Male Azije. (Projeciram sliku Anakreonta). Živio je i stvarao u drugoj polovici 6. stoljeća prije Krista, u vrijeme grčko – perzijskih ratova. Već u njegovo doba grčka lirika poznavala je dva pravca – monodijsku liriku, liriku uz pratnju lire (projeciram</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda usmenog izlaganja i metoda ilustracije</p>	<p>Živa riječ nastavnikova i učenikova</p> <p>Živa riječ nastavnikova i Power – point prezentacija</p>	<p>Pripremiti učenike za doživljavanje pjesme. Objasniti nepoznate riječi.</p> <p>Najava teksta i lokalizacija. Upoznavanje s autorom pjesama i grčkom lirikom uopće.</p>
---	--	--	--	---

	<p>fotografiju) i korsku liriku (projiciram fotografiju), liriku za zbornu pjevanje.</p> <p>Anakreont je, uz Alkeja i Sapfu bio predstavnik monodijske lirike, dok je Pindar predstavnik korske lirike.</p> <p>Anakreontova se lirika još zove i epikurejska, odnosno hedonistička, napitnička jer je pisao pjesme koje slave život u svoj njegovoj punini. Danas ćemo čuti dvije njegove pjesme. Prva je naslovljena</p> <p>Pijuckajmo. Prije nego je pročitamo zapišite u svoju bilježnicu asocijacije i osjećaje koje vežete uz glagol pijuckati.</p> <p>(Par učenika čita napisano).</p> <p>Poslušajmo pjesmu Pijuckajmo.</p>	<p>Metoda ilustracije</p>	<p>Power – point prezentacija</p>	<p>Fotografijom oživotvoriti ono o čemu pričamo.</p>
	<p>Pijuckajmo. Prije nego je pročitamo zapišite u svoju bilježnicu asocijacije i osjećaje koje vežete uz glagol pijuckati.</p> <p>(Par učenika čita napisano).</p> <p>Poslušajmo pjesmu Pijuckajmo.</p>	<p>Metoda pisanja</p>	<p>Živa riječ učenikova, bilježnica</p>	<p>U potpunosti približiti učenicima temu i ton pjesme.</p>
<p>Interpretativno čitanje pjesme (1 minuta)</p>	<p>Interpretativno čitanje pjesme Pijuckajmo.</p>	<p>Metoda čitanja</p>	<p>Čitanka</p>	

	<p>harmonija, mjera – deset mjera vode, pet vina, pijuckajmo, pripijevajmo.</p> <p>N: Pronađite u pjesmi stilska sredstva, te objasnite njihovu ulogu.</p> <p>U: Inverzija (času veću) u funkciji isticanja. Opkoračenje, u funkciji postizanja dramaturške napetosti. Usporedba, u funkciji razlikovanja.</p> <p>N: Na koji način pjesma odražava grčki duh?</p> <p>U: Slavi se umjerenost i životne radosti.</p> <p>N: Ovdje imam nastavni listić - tablicu osjetila u koju trebate upisati pjesničke slike koje pronalazite u pjesmi</p> <p>(U svakom redu učenici šalju nastavne listiće od jednog do drugog).</p> <p>Vrijeme obavljanja zadatka je 3 minute.</p> <p>(Nekoliko učenika čita ono što su napisali).</p>	<p>Metoda usmenog izlaganja</p> <p>Metoda rada na tekstu</p> <p>Metoda pisanja i rada na tekstu</p>	<p>Živa riječ učenikova</p> <p>Čitanka</p> <p>Nastavni listić, čitanka</p>	<p>Osposobiti učenike za samostalno interpretiranje pjesme.</p> <p>Ponoviti stilska sredstva.</p>
--	---	---	--	---

	<p>N: Pjesnik uživa u vinu i pjesmi. Vjerujete li vi u izreku In vino veritas? Vjerujete li da ljudi postaju iskreniji nakon što popiju malo vina?</p> <p>U: Neki misle da ljudi postaju iskreniji nakon što popiju malo vina, neki se ne slažu s tim.</p> <p>N: Možda se ta izjava može primijeniti i na našeg pjesnika s obzirom na naziv njegove sljedeće pjesme – Iskren sam.</p>	Metoda razgovora	Živa riječ nastavnikova i učenikova	Povezati prvu pjesmu Pijuckajmo s pjesmom Iskren sam.
<p>Interpretativno čitanje pjesme (1 minuta)</p> <p>Emocionalno – intelektualna stanka</p> <p>Analiza pjesme (7 minuta)</p>	<p>Interpretativno čitanje pjesme Iskren sam.</p> <p>N: Je li vam se pjesma svidjela?</p> <p>U: Da, pjesma nam se svidjela.</p>	Metoda čitanja	Čitanka	

	<p>N: Kakvog prijatelja sebi želi pjesnik? S kakvim se ljudima pjesnik ne voli družiti?</p> <p>U: Pjesnik se ne želi družiti s ljudima koji pod utjecajem vina pričaju samo o borbama i tužnim ratovima. Pjesnikov prijatelj je onaj koji je vedar, voli život.</p> <p>N: Koliko pjesničkih slika pronalazite u ovoj pjesmi?</p> <p>U: Dvije.</p> <p>N: U kakvom su one odnosu?</p> <p>U: Kontrastnom.</p> <p>N: Tko je Afrodita, kakvi su njezini darovi?</p> <p>U: Afrodita je grčka božica ljepote i ljubavi. Pjesnika ona dariva ljubavlju lijepe žene.</p> <p>N: Koje poveznice pronalazite među ovim pjesmama?</p> <p>U: Pjesnik se koristi kontrastima kako bi jasno dao do znanja kakav mu je životni put prihvatljiv, a kakav ne.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	<p>Živa riječ nastavnikova i učenikova</p>	<p>Prepoznati isti ton u obje pjesme, povezati ih razgovorom.</p>
--	--	-------------------------	--	---

	<p>N: (Dijelim učenicima nastavni listić, Vennov dijagram, u koji trebaju zapisati različitosti i zajedničke osobine pjesama. Vrijeme obavljanja zadatka je 3 minute).</p> <p>(Učenici čitaju što su zapisali).</p>	<p>Metoda praktičnog rada</p>	<p>Nastavni listić</p>	<p>Uočiti sličnosti i razlike među pjesmama.</p>
<p>Usustavljanje (4 minute)</p>	<p>N: Zapišimo najosnovnije o ovim pjesmama. Kakvoj lirici pripadaju ove pjesme? U kojem su razdoblju grčke povijesti stvarane? Kada su bili grčko – perzijski ratovi?</p> <p>U: U arhajskom razdoblju.</p> <p>N: Na što poziva pjesma Pijuckajmo, a što slavi pjesma Iskren sam?</p> <p>U: Pjesma Pijuckajmo poziva na umjereno uživanje u životu, a pjesma Iskren sam slavi prijateljstvo u hedonističkom ozračju.</p> <p>N: Koja bi nam bila</p>	<p>Metoda razgovora</p>	<p>Živa riječ nastavnikova i učenikova</p>	<p>Razgovorom doći do zaključaka i temeljnih informacija o pročitanim pjesmama. Korelacija s poviješću.</p>

	<p>zajednička tema ovih dviju pjesama?</p> <p>U: Uživanje u mjeri i težnja za ugodom i srećom. (Zapisujem po ploči).</p> <p>N: Što mislite, pišu li i danas ljudi o ovim temama o kojima piše Anakreont?</p> <p>U: Da.</p> <p>N: Zate li neku pjesmu novijeg postanja koja pjeva o uživanju u životu, u vinu...</p> <p>U: (Možda netko zna neku pjesmu).</p> <p>N: Odabrala sam jednu pjesmu poznatog francuskog pjesnika Baudelairea, začetnika moderne, Opajajte se. (Dijelim učenicima predložak).</p>	<p>Metoda pisanja</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Ploča, bilježnica</p> <p>Živa riječ nastavnikova i učenikova</p>	<p>Zapisati najbitnije informacije o Anakreontu i pjesmama Pijuckajmo i Iskren sam.</p>
<p>Interpretativno čitanje pjesme (1 minuta)</p> <p>Emocionalno – intelektualna stanka</p>	<p>Interpretativno čitanje pjesme Opajajte se</p>	<p>Metoda čitanja</p>	<p>Predložak pjesme Opajajte se Charlesa Baudelairea</p>	

<p>Raščlamba pjesme (2 minute)</p>	<p>N: Je li vam se svidjela pjesma? U: Da. N: Čime sve možemo biti opijeni? U: Ljubavlju, srećom... N: Koje sličnosti, a koje razlike pronalazite u odnosu na Anakreontove pjesme? U: Sličnost tematike, poruke, glagol u naslovu, različitost u tonu, obliku.</p>	<p>Metoda razgovora i rada na tekstu</p>	<p>Živa riječ nastavnikova i učenikova</p>	<p>Aktualizirati temu o kojoj pjeva Anakreont.</p>
<p>Zadatci za samostalan rad (10 minuta)</p>	<p>N: Ovdje su riječi iz sve tri pjesme. Vaš je zadatak sličan kao i onaj s početka sata. U parovima složite pjesmu koristeći najmanje polovicu dobivenih riječi. Zadane su imenice i glagoli, ostale vrste riječi vi morate dodati i dati pjesmi osobni pečat. (Vrijeme za obavljanje zadatka je 6 minuta).</p>	<p>Metoda praktičnog rada</p>	<p>Riječi triju pjesama</p>	<p>Pobuditi u učenicima stvaralački rad i osposobiti ih za samostalno stvaralačko izlaganje o temi.</p>

	<p>(Nakon 6 minuta nekoliko učenika čita svoje uratke).</p> <p>N: Nakon što ste se, vjerojatno ne po prvi put, okušali u ulozi pjesnika, makar i na ovaj način, možete li mi reći što to znači biti pjesnik?</p> <p>U: (Učenici odgovaraju različito).</p> <p>N: Mislite li da ćete sada moći bolje razumjeti grčku književnost i umjetnost?</p> <p>U: Da.</p> <p>N: Kako bi je još bolje razumjeli potrebno je poznavati i njenu mitologiju. Vjerujem da znate kako se zovu osobe koje su inspirirale umjetnike za njihov rad. (Projeciram fotografiju muza.)</p> <p>U: Muze.</p> <p>N: Možete li ih nabrojiti?</p> <p>U: (Vjerojatno ne znaju</p>	<p>Metoda razgovora</p>	<p>Živa riječ nastavnikova i učenikova</p>	<p>Povezati temu nastavne jedinice s općom kulturom. Predložiti zadatke za samostalan rad kod kuće.</p>
--	---	-------------------------	--	---

	<p>sve).</p> <p>N: Ukoliko želite još bolje razumjeti grčku kulturu i umjetnost, te obogatiti svoje znanje istražite priče o muzama. Kako bi što lakše zapamtili njihova imena koristite mnemotehničku igru Tum peccet, latinsku izreku: „Neka sad pogriješi!“ koja je sastavljena od prvih slova imena muza.</p> <p>N: Hvala vam i doviđenja!</p>			
--	--	--	--	--

LITERATURA:

1. Skupina autora: Čitanka za prvi razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
2. http://lestercavestany.com/wp-content/uploads/2008/12/nine_muses.jpg
3. <http://pup.skole.hr/>
4. http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/48/Femme_lyre.jpg
5. <http://www.gay-art-history.org/gay-history/gay-art/gay-art-europe/img/anacreon.jpg>
6. <http://www.historyforkids.org/learn/greeks/art/music/pictures/lyre.jpg>
7. <http://www.thereisaway.us/images/GreekChorus.jpg>
8. Izbor iz antičke poezije: Grčka, Katarina Zrinska, Zagreb, 1998.
9. Košutić – Brozović, Nevenka: Čitanka iz stranih književnosti, Školska knjiga, Zagreb, 1999.
10. Lesky, Albin: Povijest grčke književnosti, Golden marketing, Zagreb, 2001.
11. Rosandić, Dragutin: Metodika književnog odgoja i obrazovanja, Školska knjiga, Zagreb, 2005.

Korpus riječi za stvaralačku igru „Složena pjesma“

Biti, bježati, borba, čas, čaša, dar, iskapiti, jecati, krik, mjera, mučenici, mudrost, objest, odgovoriti, osjetiti, palača, pehar, pijanstvo, pijuckati, pitati, piti, pjesma, pjesništvo, pjevati, početak, poezija, popustiti, prestanak, pričati, prijatelj, pripjevati, probuditi, proći, proveseliti, ptica, putovati, robovi, soba, stepenice, svršetak, trebati, udružiti, veselje, vika, vino, voda, voljeti, vrijeme, zabavljati, zemlja, zvijezda, željeti.

(Učenicima su ponuđeni samo glagoli i imenice iz triju pjesama. Oni sami dodaju ostale vrste riječi, kako bi pjesmi dali osobni pečat).

BE

DR

I

MJE

RU

SE

SPO

ZNAJ

ŽI

Anakreont, *Pijuckajmo*

Što se može:	
vidjeti	
čuti	
namirisati	
okusiti	

PLAN PLOČE

ANAKREONT

(Mala Azija, 2. polovica 6. stoljeća prije Krista, arhajsko razdoblje)

Pijuckajmo   Iskren sam

ROD I VRSTA: lirika, anakreontika (epikurejska, napitnička)

SADRŽAJ: Pjesma Pijuckajmo poziva na umjereno uživanje uz vino i pjesmu, a pjesma Iskren sam slavi prijateljstvo u hedonističkom raspoloženju.

TEMA: Uživanje u mjeri i težnja za ugodom i srećom.

OPAJAJTE SE

Charles Baudelaire

Opojen treba uvijek biti. U tome je sve: početak i svršetak mudrosti. Da ne osjećate strahovit jaram Vremena, koji vam tišti ramena i prigiba vas zemlji, morate se bez odaha opajati.

A čime? Vinom, poezijom ili krjepošću – kako vam drago. Ali opajajte se.

Pa ako se ponekad probudite na stepenicama kakve palače, na zelenoj travi jarka, u sumornoj samotinji svoje sobe, kad je pijanstvo već malo popustilo ili sasvim prošlo, pitajte vjetar, val, zvijezdu, pticu, uru, sve što bježi, sve što jeca, sve što putuje, sve što pjeva, sve što zbori, pitajte koliko je sati. I vjetar, val, zvijezda, ptica, ura odgovorit će vam: „Čas je da se opajate! Da ne budete mučenici i robovi Vremena, opajajte se bez prestanka! Vinom, poezijom ili krepošču – kako vam drago.“

SPOZNAJ SEBE I
DRŽI MJERU

